

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXV. — Izdan in razposlan 13. dne maja 1916.

Vsebina: (Št. 135—138.) 135. Cesarski ukaz, s katerim se izpreminja § 4 zakona z dne 26. decembra 1912. l. o prispevku za preživljanje svojcev mobilizovancev. — 136. Ukaz, s katerim se uravnava promet s kostmi in z mozgom. — 137. Ukaz, s katerim se ustanavlja najvišja cena za kostno moko (koščenico). — 138. Ukaz o ustanovitvi najvišjih cen za krompir.

135.

Cesarski ukaz z dne 11. maja 1916. l.,

s katerim se izpreminja § 4 zakona z dne 26. decembra 1912. l. (drž. zak. št. 237) o prispevku za preživljanje svojcev mobilizovancev.

Na podstavi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem tako:

§ 1.

Zadnji odstavek § 4 zakona z dne 26. decembra 1912. l. (drž. zak. št. 237) o prispevku za preživljanje svojcev mobilizovancev izgubi v sedanjem besedilu moč in namesto njega veljajo naslednja določila:

Za svojce izpod osem let znaša prispevek za preživljanje petinsedemdeset odstotkov izmere, pripadajoče po sprednjih določilih, ako so navezani stanovati v najetem stanovanju.

Ako ta pogoj ni dan ali ako prejemajo ob skupnem gospodarstvu v dotični rodbini več nego 3 svojci polni prispevek za preživljanje, znaša prispevek za preživljanje svojcev izpod osem let polovico izmere, pripadajoče po določilih prvega in drugega odstavka § 4.

§ 2.

Ta cesarski ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Izvršiti ga je poverjeno Mojemu ministru za deželno bran v porazumu z ostalimi udeleženi ministri.

Na Dunaju, 11. dne maja 1916. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.	Hohenlohe s. r.
Georgi s. r.	Hochenburger s. r.
Forster s. r.	Hussarek s. r.
Trnka s. r.	Zenker s. r.
Morawski s. r.	Leth s. r.
	Spitzmüller s. r.

136.**Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 11. maja 1916. l.,**

s katerim se uravnava promet s kostmi in z mozgom.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

Uravnava prometa s kostmi.**§ 1.**

V tem ukazu za promet s kostmi ustanovljena določila veljajo za kosti vsake vrste, kuhane ali nekuhane, to so: kuhinjske, mesarske in prekajevalske kosti, konjederske kosti, zemeljske kosti, ovčje in kozje noge, kosti na smetišču, kosti v pomijah, cevaste kosti, odpadki strugarjev kosti, rožene cevi, polna in prazna kopita in parklji, odpadki rogov, razmaščene kosti.

Ta določila pa nimajo veljave za kosti, ki so v posesti vojaške uprave. Vrhutega ne veljajo ta določila, izvzemši v § 19 ukrenjeni zaukaz, tudi za kosti mesarskih obratov, prekajevalskih obratov in fabrik za konzerve, ki so določene neposrednje za jedilne namene.

§ 2.

Da se uravna promet s kostmi, se postavlja „Colla“ družba za skupljanje in prodajanje za industrijo, podelujočo kosti, z o. z. na Dunaju, I., Fischhof 3, kakor središče za kosti.

To središče je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladni komisarji imajo pravico staviti predloge, o katerih mora sklepati središče. Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb središča dotlej, da odloči trgovinski minister. Ta odločba je obvezna za središče.

Središču za kosti se pridodaje pridani svet, čigar ude imenuje trgovinski minister v porazumu s poljedelskim ministrom.

§ 3.

Kosti se smejo prodajati podjetjem, podelujočim kosti, ter dobivati smejo kosti ta podjetja le potom središča za kosti.

Prodajanje kosti strugarskim obrtom in dobivanje kosti po tej obrti ni vezano na posredovanje središča.

Trgovinsko ministrstvo more odrediti nadaljnje izjeme od določila odstavka 1.

§ 4.

Kdor ina 15. dne maja 1916. l. v zalogi ali hrambi kosti v množinah, ki skupaj v vseh skladiščih ali obratovališčih presegajo 100 *kg*, je dolžen naznaniti jih ter natančno navesti množino, vrsto in kraj, kjer so hranjene, ter lastnika.

Enako naznanilo je podajati pozneje po stanju prvega dne vsakega mesca.

Gledé množin, ki so določenega dne na prevozu, zadeva naznanilna dolžnost prejemnika.

Naznanila je podajati ločeno za vsako obratovališče ali skladišče, najdalje peti dan po označenih rokih naravnost središču za kosti Dunaj, I., Fischhof 3, in jih, ako se vpošiljajo po pošti, oddajati najkasneje zadnji dan roka.

§ 5.

Kdor ima zaloge kosti, ki jih je dolžen naznaniti po § 4, mora te zaloge hkratu, ko podá, naznanilo, ponuditi središču za kosti, da jih kupi.

Posestniki zalog kosti, ki jih nameravajo dobavljati trgovinski družbi za sirovine z o. z. („Rohag“) na Dunaju, I., Fischhof 3, morajo to izrečno izjaviti v naznanilu, ki ga je podati središču. V tem primeru so oproščeni dolžnosti ponuditi jih središču, izkazati pa se morajo nasproti središču, da so svoje zaloge kosti izročili družbi „Rohag“.

Prodajne ponudbe središču je pošiljati po pošti priporočeno. Poštino mora središče povrniti ponudniku.

S ponodbami mora središče razpolagati takoj, najdalje pa v 14 dneh od dneva, katerega se odda ponudba na pošto.

Zaloge kosti so dotlej, da dojde odredba središča za kosti ali, ako se nameravajo izročiti

družbi „Rohag“ in se je to izjavilo v naznanilu, dotlej da dojde odredba družbe „Rohag“, odtegnjene vsakršnemu otujevanju, podelovanju ali drugačnemu razpolaganju in jih je primerno hraniti dotlej.

Ako ponudniku ne dojde odredba središča v roku 14 dni od dne, katerega je oddal ponudbo na pošto, more svobodno razpolagati s ponujenimi zalogami.

Ponudnik mora, ko je došla odredba središča, blago čim preje pripraviti, da se more poslati, in ga brez odloga odposlati na mesto, ki ga je oznamenilo središče.

§ 6.

Dolžnost ponudbe in omejitev razpolaganja, ki je z njo v zvezi (§ 5, odst. 1 in 5), se razteza pri podjetjih, ki kosti sicer razmaščujejo, pa jih ne razklejajo, le na zaloge razmaščenih kosti.

Od dolžnosti ponudbe in omejitve razpolaganja, ki je z njo v zvezi, so izvzete:

1. zaloge kosti tistih podjetij, ki v svojih obratih razmaščujejo in razklejajo kosti;

2. zaloge kosti strugarških obrti, ki služijo res za podelovanje; z njimi ni umevati odpadkov strugarjev kosti;

3. zaloge kosti, ki jih druga podjetja dobivajo po središču za kosti.

Trgovinsko ministrstvo more dovoliti nadaljnje izjeme od dolžnosti ponudbe in omejitve razpolaganja.

§ 7.

Središče za kosti mora plačati prevzete kosti nemudoma po prevzetju.

Plačati mora primerno, toda k večjemu nastopno kupno ceno:

Za 100 kg pri množinah najmanj 10.000 kg:

Za kuhinjske, mesarske in prekajevalske kosti, suhe, snažne, brez tujih sestavin; pri tem sme biti drugih vrst kosti ali tujih sestavin v posamezni dobavi brez odbitka:

k večjemu:

1% cunj, kamnov, stekla, prsti, nadalje

1% ovčjih in kozjih nog in suhih zemeljskih kosti brez prsti,

10% konjskih kosti brez mesa iz konjskih klavnic,

2% suhih, razsekanih konjederskih kosti brez mesa in prsti K 20.—

konjederske kosti, zemeljske kosti,	
ovčje in kozje noge	K 14.—
kosti na smetiščih	„ 16.—
kosti v pomijah	„ 13.—
cevkaste kosti (jedrovite kosti), ki so dokazno pripravne in določene za strgarska dela	„ 22.—
odpadki strugarjev kosti	„ 18.—
rožene cevi, polna kopita in parklji (brez železa)	„ 17.—
prazna kopita in prazni parklji (brez železa) ter snažni odpadki rogov	„ 22.—
razmaščene kosti	„ 20.—

Cene se umevajo od postaje nakladanja za 100 kg brez omota za plačilo v gotovini netto per cassa; pri tem je dognati teža na kraju namembe, in sicer ako mogoče, železniškouradno. Ako je ni mogoče dognati železniškouradno, se poizve teža pri prejemniku pred dvema pričama.

V cenah so zapopadeni stroški nakladanja in prevoza do postaje, kjer se nakladajo. Ako je v kraju ali trgovinsko običajno, da se kosti pripeljejo z vozom na prevzemališče, je plačati za to primeren pribitek k prevzemni ceni.

Pri nakladah izpod 10.000 kg se zniža najvišja cena za 1 krono na 100 kg pri množinah od 100 do 5000 kg in za 50 vinarjev na 100 kg pri množinah čez 5000 kg.

Ustanovljene najvišje cene se ne uporabljajo na kosti, ki so se dokazno dobile iz Ogrskega, Bosne in Hercegovine ali iz carinskega inozemstva.

§ 8.

Ako ni dogovora z lepa gledé cen ter pribitka za dovoz z vozom, kakor tudi v spornih primerih gledé določitve teže (§ 7, odst. 2 in 3) naj odloči, privzemši stranke, okrajno sodišče, v čigar okolišu je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence.

V tem primeru mora plačati središče ob prevzetju v gotovini začasno kupno ceno, ki jo je ponudilo.

Odločba okrajnega sodišča, s katero se ne sme določiti višja nego v § 7 ustanovljena prevzemna cena, se more izpodbijati z rekurzom v 8 dneh. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora stranka povrniti stroške postopanja ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

Dolžnost dobavljanja se ne odloži s sodnim postopanjem.

§ 9.

Središče za kosti mora nakupljene kosti zopet prodajati industrijam in obrtom, ki podelujejo kosti. Prodajna cena ne sme biti višja nego po § 7 plačana kupnina, toda središče ima pravico k tej ceni zaračunati 50 vinarjev pribitka na 100 kg za svoje režijske izdatke.

§ 10.

Ključ, po katerem je množine kosti, ki jih prodaja središče, porazdeljevati na posamezna podjetja, podelujoča kosti, določi trgovinski minister v porazumu s poljedelskim ministrom, zaslišavši središče za kosti in njegov pridani svet.

Podjetja, ki ravnajo zoper prepoved, izrečeno v § 3, se morejo izključiti od dobivanja kosti.

§ 11.

Središče za kosti more ob prodajanju kosti (§ 9) predpisati, da se smejo kupno prepuščene množine kosti le razmaščevati.

V tem primeru je razmaščene kosti po določilih §§ 5 do 8 ponuditi središču, da jih kupi.

Uravnava prometa z mozgom.

§ 12.

Vsa podjetja, v katerih se razmaščujejo kosti, so dolžna naznaniti središču za kosti zaloge mozga vsake vrste, kar jih je 15. dne maja 1916. l., in natančno navesti množino, vrsto in kraj, kjer so hranjene. Enako naznanilo je podajati pozneje po stanju prvega dne vsakega mesca. Ta naznanila je podajati ločeno za vsako obratovališče ali skladišče, najdalje 5. dne po oznamenjenih rokih naravnost središču za kosti in, ako se vpošiljajo po pošti, jih je oddajati najkasnje zadnji dan roka.

§ 13.

V § 12 oznamljena podjetja so dolžna svoje zaloge mozga vsake vrste, kar jih je 15. dne maja 1916. l., ter vse množine mozga vsake vrste, ki se v bodoče dobivajo v njihovih obratih, kupno prepustiti središču za kosti.

Središče za kosti je dolžno prevzeti te množine, vse prevzete množine mozga kupno prepustiti središču za olje in mast d. d. na Dunaju in po odredbah, ki jih ukrene središče za olje in

mast d. d., v 30 dneh od dneva naznanila dati podjetjem, izdelujočim mozeg, predpis za pošiljanje.

Podjetja, ki izdelujejo mozeg, morajo blago stvarno vkladati in po dohodu predpisa za razpošiljanje blago odposlati čim preje.

Vsako drugo razpolaganje z mozgom je nedopustno, zlasti je prepovedano drugam prodajati mozeg, ga podelovati v lastnem obratu ali ga izročiti drugim obratom v nadaljnje podelovanje.

§ 14.

Središče za kosti mora prevzeti in središču za olje in mast d. d. prepuščeni mozeg plačati v 10 dneh po prevzetju blaga.

Prevzemna cena, ki jo plača središče za kosti dobavljajočemu podjetju in ki jo vrne središče za olje in mast d. d. središču za kosti, znaša 335.— za 100 kg čiste teže, vštévši barrel, v kakovosti po uzansah dunajske blagovne borze, naloženo v vagon na železniški postaji, ki je najbližja obratovališču izdelovalca, za plačilo v gotovini netto per cassa.

Za mozeg, ki je dokazno narejen iz kosti, ki so se dobile iz Ogrskega, Bosne in Hercegovine ali iz carinskega inozemstva, se plačuje cena, primerna za kosti dokazno plačani ceni, ki pa ne sme presegati 508 K za 100 kg po zgoraj imenovanih pogojih.

Ako kakovost dobavljenega mozga ne ustreza uzansam dunajske blagovne borze, mora središče za kosti v porazumu s središčem za olje in mast d. d. poizvedeti manjšo vrednost na podstavi analize c. kr. kmetijsko-kemijske poskuševalne postaje na Dunaju.

§ 15.

Ako se ne doseže sporazumljenje o ceni, odloči okrajno sodišče, v čigar okolišu je blago, privzemši stranke v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence.

V tem primeru mora plačati središče za kosti ob prevzetju v gotovini začasno kupno ceno, ki jo je ponudilo.

Odločba okrajnega sodišča, s katero se ne sme določiti višja nego v § 14, odst. 2 in 3 ustanovljena prevzemna cena, se more izpodbijati z rekurzom v 8 dneh. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora stranka povrniti stroške postopanja ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

Dolžnost dobavljanja se ne odloži v sodnim postopanjem.

Skupna določila.

§ 16.

Kupne in dobavne pogodbe o kosteh, ki so bile sklenjene, preden je dobil ta ukaz moč, nimajo moči, kolikor še niso izpolnjene. Ta predpis se ne uporablja na take pogodbe, ki so sklenjene z družbo „Colla“ ali „Rohag“.

Nadalje nimajo moči vse pogodbe, ki so bile sklenjene, preden je dobil ta ukaz moč, in s katerim se nalaga kosti podelujočim podjetjem dolžnost dobavljati mozeg, kolikor še niso izpolnjene.

Izpolnitev ali odškodnina, ker se pogodba ni izpolnila, se ne more zahtevati.

Zahteve zaradi neizpolnjene pogodbe, ki so nastale pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, ostanejo neizpremenjene; toda kupec ne more zahtevati izpolnitve, temveč le odškodnino.

Pri pogodbah, ki jih je izpolniti v delnih dajatvah, se razteza neveljavnost le na delne dajatve, ki jih je izpolniti, dokler velja ukaz.

§ 17.

Ako se ne izpolni dolžnost naznanjati, ponujati ali izročati kosti (§§ 4 in 5) ter dolžnost

naznanjati ali izročati mozeg (§§ 12 in 13), more zaloge prisilno odvzeti politično oblastvo I. stopnje, v čigar okolišu so te zaloge, v prid središču za kosti.

§ 18.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju v tem ukazu ustanovljenih dolžnosti kaznuje politično oblastvo I. stopnje, ako se ne kaznujejo strožje, z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev.

§ 19.

Železniška in parnoplovstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve kosti in mozga v prevoz le tedaj, ako je voznim listinam za vsako pošiljatve priloženo prevozno potrdilo, ki ga je izdalo središče za kosti po obrazcu, ki je v dodatku.

Za pošiljatve vojaške uprave, nadalje za pošiljatve iz Ogrskega in iz carinskega inozemstva ni treba takih prevoznih potrdil.

Pošiljatve, ki so se oddale pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, se morejo do konca izvesti brez prevoznega potrdila in izročiti prejemniku.

§ 20.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hohenlohe s. r. **Hochenburger** s. r.

Forster s. r. **Zenker** s. r.

Spitzmüller s. r.

Prevozno potrdilo.

Pošiljačevo ime

v (kraj) ima pravico poslati kg $\frac{\text{kosti}}{\text{mozga}}$

v času od do

od (ime pošiljalne postaje) v (ime namembne postaje) po (železnici ali parniku) na naslov (prejemnikovo ime in stanovališče)

Na Dunaju, dne 1916. l.

Središče za kosti.

.....
(Podpis.)

To potrdilo je trpežno priložiti na vozno listino. Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini. Potrdilo naj odvzame namembna postaja.

137.**Ukaz trgovinskega ministra v po-
razumu s poljedelskim ministrom
z dne 11. maja 1916. l.,**

**s katerim se ustanavlja najvišja cena za kostno
moko (koščenico).**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se za čas, dokler trajajo izredne razmere, ki jih je povzročilo vojno stanje, ukazuje tako:

§ 1.

Kakor najvišja cena za kostno moko, narejeno iz razmaščenih kosti, nerazklejeno, parjeno ter razklejeno, tudi oproščeno prahu, nadalje za phano moko, presejano moko, mesno gnojilno moko, ribjo gnojilno moko, mesno kostno moko, mrhovinsko gnojilno moko in druge kostne moke izmlete, kakor je običajno v trgovini, se ustanavlja:

za kilogramski odstotek vse fosforove kisline
55 h,

za kilogramski odstotek vsega dušika
2 K 75 h.

Te cene se umevajo za blago naloženo v vagon na mestu, kjer naklada dobavljajoča delavnica, brez vreče. Cene veljajo za plačilo v gotovini v 30 dneh z 2 odstotkoma skonta.

§ 2.

Ako se prodaja dalje v trgovini ali ako posredujejo kmetijske organizacije, se sme poleg izkazanih vozni in dovoznih stroškov do najvišjega zneska 1 K 50 h za 100 kg blaga priravniti enkratno pribitek 20 odstotkov največ v § 1 ustanovljene najvišje cene.

Vrhutega more v trgovini na drobno, to je če se prodaja v množinah izpod 5000 kg, trgovec terjati plačilo v gotovini netto cassa.

§ 3.

Določila tega ukaza se uporabljajo tudi gledé obstojećih dobavnih dolžnosti toliko, kolikor še

niso izpolnjene dne, katerega dobi ukaz moč. Namesto višjih cen, dogovorjenih pri tem, veljajo v §§ 1 in 2 ustanovljene najvišje cene.

§ 4.

Določila tega ukaza se ne tičejo dobivanja kostne moke iz ozemelj, ki so izven področja veljavnosti tega ukaza.

§ 5.

Prodajati kostno moko po višji ceni nego po ustanovljenih najvišjih cenah je prepovedano. Kdor ravna zoper to prepoved, posreduje kupčije, ki se naj sklenejo po višji ceni, ali drugače sodeluje ob njih sklepanju, tega kaznujejo politična oblastva I. stopnje na denarju do 5000 K ali po svojem preudarku z zaporom do šest mesecev, ako taka dejanja ne spadajo pod strožjo kazen.

§ 6.

Za odmero kazni bodi obtežilna okolnost, ako se je krivec skušal odtegniti zaukazom ukaza s tem, da se je hotel ogniti njegovim določilom. Pri tem ni razlike, se je-li dotičnik skušal ogniti s tem, da je terjal posebne odškodnine, da je nenavadno preračunal stroške, da je v zvezi s prodajo gledé cene omejenega blaga zahteval, naj se prevzame blago, za katero ne velja določba najvišje cene, po ceni, ki očividno presega tržno ceno, ali naj se dobavlja tako blago po ceni, ki je očividno manjša nego tržna cena, ali je-li za to uporabljal druge pomočke.

§ 7.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Zenker s. r.

Spitzmüller s. r.

138.

**Ukaz ministra za notranje stvari
v porazumu s trgovinskim mini-
strom, poljedelskim ministrom in
finančnim ministrom z dne
12. maja 1916. l.**

o ustanovitvi najvišjih cen za krömpir.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se dopolnjuje § 1

ministrstvenega ukaza z dne 22. septembra 1915. l. (drž. zak. št. 276) takole:

Za mesec maj ustanovljene najvišje cene ostanejo od 1. dne junija t. l. naprej nadalje v veljavi.

Ta ukaz dobi moč 1. dne junija 1916. l.

Hohenlohe s. r.

Leth s. r.

Zenker s. r.

Spitzmüller s. r.